

Lausunto

17.2.2020

VN/9715/2019
VN/9715/2019-TEM-55

TEM:n lausunto LVM:n lausuntopyyntöön – Ajoneuvolain uudistus

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. TEM on saanut lausunnon toimittamiseen lisäaikaa 21.2.2020 saakka. TEM toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Taksamittareita koskeva sääntely

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotettaisiin taksamittareita koskevaa säännöstä ajoneuvolain 12 §:n 2 momenttiin. Taksamittareista säädetään EU:n mittauslaitedirektiivissä (2014/32/EU), joka on pantu kansallisesti täytäntöön mittauslaitelailalla (707/2011). Mittauslaitteita koskeva sääntely kuuluu TEM:n vastuulle. Ajoneuvolakiin ehdotettava säännös, joka vastaisi voimassa olevan ajoneuvolain 25 §:n 2 momenttia on osoittautunut ongelmalliseksi toimeenpanon kannalta, sillä säännöksessä tarkoitetut muut laitteet tai järjestelmät eivät täytä taksamittareille mittauslaitesääntelyssä asetettuja vaatimuksia. Näitä haasteita on tuotu esiin mm. Tukesin lausunnossa.

Mittauslaitedirektiivin 3 artiklassa on säädetty valinnaisuudesta. Jäsenvaltiot voivat säätää kansallisesti mittauslaitteiden käytöstä mittaustehtävissä.

Mittauslaitesääntelyn ja ajoneuvolain taksamittaria koskevan säännöksen välisestä ristiriidasta johtuvaa ongelmaa pyrittiin ratkaisemaan vuonna 2018 ajoneuvojen katsastustoimintaa koskevan HE:n (HE 86/2018 vp) yhteydessä ehdottamalla ajoneuvolakiin uudeksi taksamittareita koskevaksi säännökseksi seuraavaa:

Jos matkan hinta perustuu matkan tai ajan mittaamiseen, luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa on käytettävä hinnan määrittelyssä taksamittaria, jollei matkaa tilata ja makseta sellaisen teknisen käyttöyhteyden avulla, jolla saavutetaan riittävä mittaustiedon luotettavuus sekä tiedon suojauksen taso.

Liikenne- ja viestintävaliokunta katsoi, ettei kyseistä säännöstä ollut tuossa yhteydessä tarpeen muuttaa, mutta totesi asiaan olevan syytä palata kokemusten keräämisen jälkeen.

TEM ehdottaa, että nyt valmisteltavana olevan esityksen 12 §:n 2 momentin säännöstä tarkastellaan jatkovalmistelussa uudelleen ja kehitetään ratkaisua vuonna 2018 esitetyn ehdotuksen pohjalta. Säännöksessä tulee huomioida EU:n mittauslaitesääntelyn asettamat vaatimukset. Toisaalta erityisesti kilpailun ja kuluttajien näkökulmasta sovelluspohjaisten

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

www.tem.fi

menetelmien käyttöä taksiliikenteessä ei tulisi estää tai tarpeettomasti hankaloittaa. Sääntelyssä tulee pyrkiä mahdollisimman teknologianeutraaliin ratkaisuun siten, että varmistetaan riittävä mittaustiedon luotettavuus ja tiedon suojauksen taso.

Ajoneuvolain taksamittareita koskevan sääntelyn osalta vaihtoehtoja on tuotu esiin myös samaan aikaan lausuntokierroksella olevassa LVM:n arviomuistiossa taksisääntelyn toimivuudesta (s. 65-68). Myös tässä arviomuistiossa todetaan, että nykytilan säilyttäminen ei ole käytännössä mahdollista johtuen sen todennäköisestä ristiriidasta EU-sääntelyn kanssa.

Markkinavalvontaa koskeva sääntely

Hallituksen esityksellä on tarkoitus panna täytäntöön myös asetus markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta (EU) 2019/1020 (markkinavalvonta-asetus) siltä osin kuin asetus koskee ajoneuvolain soveltamisalaan kuuluvia tuotteita. Asetusta sovelletaan yhteensä 70 eri EU-tuotesäädöksen markkinavalvontaan ja näistä tuotesäädöksistä osa koskee ajoneuvolain soveltamisalaan kuuluvia tuotteita. Markkinavalvonta-asetus edellyttää myös kansallista täytäntöönpanoa säädöstoimin ja esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista tulee säätää kansallisesti.

TEM pitää tavoiteltavana, että tässä yhteydessä yhdenmukaistettaisiin myös kansallista markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä eri sektoreilla niin pitkälle kuin mahdollista. Markkinavalvontaa koskevan sääntelyn osalta on eri sektoreilla mahdollista hyödyntää horisontaalista lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016, markkinavalvontalaki), johon TEM:ssä on tällä hetkellä valmisteltavana markkinavalvonta-asetuksesta johtuvat tarvittavat muutokset. Horisontaalisen lain soveltamisalaan on mahdollista lisätä myös uusia tuotelajeja.

Ajoneuvolakia koskevan hallituksen esityksen valmistelussa on päädytty siihen, että tuotesektorin erityispiirteistä johtuen markkinavalvontaa koskevat säännökset sisällytetään ajoneuvolakiin, eikä hyödynnetä horisontaalista markkinavalvontalakia. TEM pitää tästä huolimatta markkinavalvontaa koskevien säännösten (esimerkiksi viranomaisten toimivaltuuksia koskien) sisällön yhdenmukaisuutta tavoiteltavana niin pitkälle kuin se tuotesektorin erityispiirteet huomioiden on mahdollista. Yhdenmukaisuudesta on hyötyä niin markkinavalvontaviranomaisille kuin yrityksillekin.

Pykäläkohtaisia huomioita markkinavalvontaan liittyen

131 § - Oikeus tehdä tarkastuksia

Säännöksellä ei esityksen mukaan nimenomaisesti siirrettäisi markkinavalvontaviranomaiselle toimivaltuutta tehdä tarkastuksia. Jatkovalmistelussa olisi hyvä arvioida, olisiko nimenomainen valtuutus tässä yhteydessä tarpeen.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan e)-alakohdan mukainen toimivaltuus päästä kaikkiin tiloihin, joita talouden toimija käyttää elinkeino- tai ammattitoimintaan, on pykälässä ilmaistu markkinavalvonta-asetusta rajatumminkin sekä talouden toimijan käsitteen että tilojen käyttötarkoituksen osalta. Mikäli kansallisesta lainsäädännöstä seuraa markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukainen rajoite toimivaltuuksien siirrolle, johon suppeampi toimivaltuus perustuu, olisi tämän hyvä näkyä perusteluissa. Esimerkiksi markkinavalvontalain 9 §:ssä on käytetty laajempaa sanamuotoa, joka voisi soveltua myös tähän pykälään.

134 § - Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö

Säännökseen olisi hyvä sisältyä nimenomainen markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuus valtuuttaa ulkopuolinen asiantuntija hoitamaan jotakin tehtävää. Lisäksi olisi tarpeen tarkkarajaisesti määritellä, mihin tehtäviin ulkopuolinen asiantuntija voidaan valtuuttaa. Esimerkiksi markkinavalvontalain 14.1 §:n mukaan *”Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus käyttää apunaan ulkopuolisia asiantuntijoita tuotteen vaatimustenmukaisuuden tutkinnassa, testaamisessa ja arvioimisessa.”*

136 § - Ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan ja varusteen vaatimustenvastaisuuden tai vakavan riskin edellyttämät toimet

Pykälässä säädettäisiin useista markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan toimivaltuuksista. Kun 1 momentissa on tehty rajausta pykälän soveltamisalaan, hieman epäselväksi jää, onko muiden markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden (esim. autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotteet) osalta säädetty myös niistä toimivaltuuksista, jotka sisältyvät pykälän 2 ja 3 momentteihin. Tätä olisi hyvä selvittää säännöksessä tai ainakin pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 1 momentissa asetettaisiin markkinavalvontaviranomaiselle velvollisuus arvioida tuotteiden vaatimustenmukaisuus. Momentin sanamuoto vaikuttaa tällaisena ehdottomalta. Epäselväksi jää, voiko markkinavalvontaviranomainen käyttää tässä yhteydessä riskiperusteisuuden pohjautuvaa harkintaa ja valita sen perusteella arvioitavat tuotteet (kts. markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohta).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k)-alakohdan toimivaltuuksista. Toimivaltuus näyttäisi olevan pidemmälle menevä verrattuna asetuksen mukaiseen vähimmäistoimivaltuuteen, sillä pykälän mukaan toimivaltuuden käyttämiseen riittää tuotteen vaatimustenvastaisuus vakavan riskin sijaan. Tähän toimivaltuuteen liittyen olisi hyvä arvioida esityksen suhdetta perustuslaissa turvattuun sananvapauteen. Ehdotamme lisäksi 3 momentin 1)-kohdan sanamuodon muuttamista muotoon ”vaatia talouden toimija poistamaan verkkorajapinnalta --”, sillä verkkorajapinta saattaa tarkoittaa myös muuta kuin esimerkiksi talouden toimijan omaa verkkosivua. Jatkovalmistelussa voi myös arvioida sitä, olisiko verkkorajapinnan sekä asiaankuuluvan kolmannen osapuolen käsitteitä syytä tarkentaa esityksessä ja olisiko direktiivissä (EU) 2015/1535 tarkoitettujen palveluntarjoajan osalta tarpeen viitata kansalliseen lakiin, jolla direktiivi on pantu täytäntöön.

139 § - Uhkasakko ja teettämisuhka vaatimustenvastaisuuden tai vakavan riskin edellyttämien toimien yhteydessä

Jatkovalmistelussa voi harkita, tulisiko termin ”korjaus- tai ilmoituskehoitus” sijaan puhua määräyksestä, jolloin olisi selvää, että kyseessä on talouden toimijaa velvoittava päätös. Esityksessä voisi myös selvittää, onko uhkasakkoa ja teettämisuhkaa mahdollisuus käyttää myös 136 §:n 3 momentissa tarkoitettua verkkorajapintaan pääsyn rajoittamisen tehosteena.

140 § - Testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuvat kulut

Säännöksen osalta voisi harkita, että mahdollisuus periä kuluja talouden toimijalta sidottaisiin tuotteen vaatimustenvastaisuuteen, eikä markkinavalvontaviranomaisen käyttämään oikeuteen. Tällöin kulut olisi mahdollista periä talouden toimijalta myös sellaisissa tilanteissa, joissa viranomainen ei vaatimustenvastaisuudesta huolimatta ryhdy pykälässä tarkoitettuihin toimiin esimerkiksi siksi, että puute on jo korjattu tai viranomainen muusta syystä suhteellisuusperiaatteen mukaisesti jättää ryhtymättä toimiin.

154 § - Talouden toimijalle määrättävä seuraamusmaksu

Pykälästä ei käy ilmi, mikä taho seuraamusmaksun määrää. Tältä osin jatkovalmistelussa voi harkita, tulisiko pykälään sisällyttää viittaus 157 §:ään. Esityksen mukaan 154 §:n mukainen seuraamusmaksu voisi perustua sekä markkinavalvontaviranomaisen että hyväksyntäviranomaisen toimiin liittyviin seikkoihin. Esitysluonnoksessa sivulla 16 on todettu, että hyväksyntäviranomaisen ja markkinavalvontaviranomaisen tehtävät on erotettava toisistaan. Seuraamusmaksun määräämisen osalta voisi esityksessä täsmentää, määrääkö Liikenne- ja viestintävirasto seuraamusmaksun markkinavalvonta- vai hyväksyntäviranomaisen roolissa.

157 § - Seuraamusmaksun määrääminen ja suuruus

Jatkovalmistelussa voi olla tarpeen arvioida, tulisiko pykälään sisältyä viittaus niihin edeltäviin pykäliin, joiden mukaisen seuraamusmaksun määräämisestä on kyse.

161 § - CE-merkinnällä varustetut tuotteet

Jatkovalmistelussa on syytä tarkistaa, että pykälän yksityiskohtaiset perustelut vastaavat ehdotettuja säännöksiä. Ajoneuvolakia ei ehdoteta lisättäväksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain soveltamisalaan.

Muuta

Jatkovalmistelussa olisi hyvä tarkistaa, että markkinavalvontaviranomaisille on siirretty markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan j)-alakohdassa tarkoitettu toimivaltuus ostaa tuotenäytteitä valehenkilöllisyyden turvin taikka perustella, miksi toimivaltuutta ei tässä yhteydessä markkinavalvontaviranomaisille siirretä.

Ylijohtaja

Antti Neimala

Asiantuntija

Emilia Tiuttu

Liitteet

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö
LVM TIO Turvallisuusyksikkö, Emma Särkkä

Tiedoksi